

Tema: Temperaturmåling af arbejdsmarkedet

Beskæftigelsen stiger fortsat solidt, og arbejdsløsheden falder. Alligevel er der stadig ledige hænder på arbejdsmarkedet. Det vil der også være i årene frem. Arbejdsstyrken stiger nemlig kraftigt i disse år. Der er aktuelt heller ikke generel mangel på arbejdskraft. Langt de fleste virksomheder, som har haft behov for at rekruttere, har fået den arbejdskraft, de søgte. Dertil er omfanget af stillinger, hvor der er mangel, stadig forholdsvis begrænset. Udfordringerne er dog meget forskellige på tværs af områder. På visse områder er der udfordringer med at skaffe arbejdskraft med specifikke kvalifikationer – herunder faglært arbejdskraft - og for nogle stillinger har der faktisk været tale om udbredt mangel i flere år.

Solid fremgang i beskæftigelsen og faldende arbejdsløshed

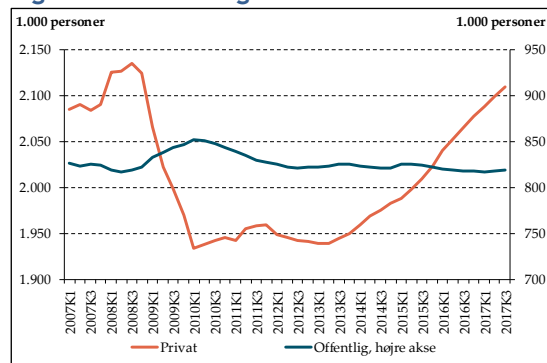
Beskæftigelsen er steget uafbrudt siden starten af 2013. Der var i 3. kvartal 2017 godt 167.000 flere beskæftigede end i 1. kvartal 2013. Alene det seneste år er beskæftigelsen steget med over 45.000 personer. Omsider er det tabte fra krisen ved at være indhentet, idet beskæftigelsen aktuelt ligger godt 26.000 personer under niveauet i efteråret 2008.

Jobfremgangen er udelukkende sket i den private sektor, hvor der er skabt over 170.000 flere job siden starten af 2013 og 45.000 flere det seneste år, *jf. figur 1a*. Til gengæld er beskæftigelsen i den offentlige sektor faldet jævnt siden foråret 2010, og der er i dag omkring 33.000 færre offentlig ansatte sammenlignet med 1. kvartal 2010. Det seneste år er der dog tegn på en opbremsning i faldet, idet beskæftigelsen i den offentlige sektor er steget med godt 800 personer.

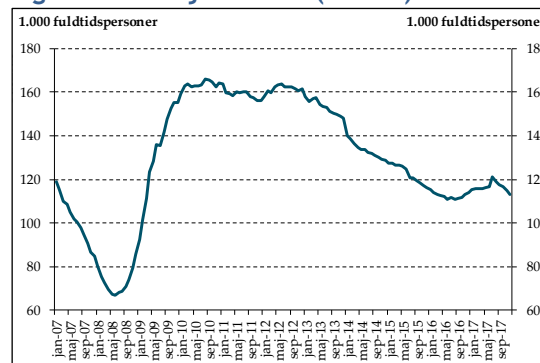
Arbejdsløsheden er også faldet jævnt siden toppen i midten af 2012, *jf. figur 1b*. En række faktorer har dog påvirket statistikken for arbejdsløsheden ekstraordinært¹. Det har ført til en stigning i arbejdsløsheden i 2017 sammenlignet med 2016. De seneste måneder har arbejdsløsheden dog genoptaget den faldende tendens, og der er i dag godt 50.000 færre bruttoarbejdsløse sammenlignet med midten af 2012.

¹ Udviklingen i bruttoarbejdsløsheden gennem 2013 og starten af 2014 var væsentligt påvirket af dagpenge- og kontanthjælpsreformerne. Fra juli 2016 og frem har flere personer på integrationsydelse, der visiteres som jobparate, ført til en midlertidig stigning i arbejdsløsheden som følge af ændret visitation. Den effekt har nu udspillet sig. Dertil er der fra juli 2017 og månederne frem usikkerhed i arbejdsløsheden som følge af ændret datakilde og metode.

Figur 1a. Beskæftigelse

Figur 1b. Arbejdsløshed (brutto)

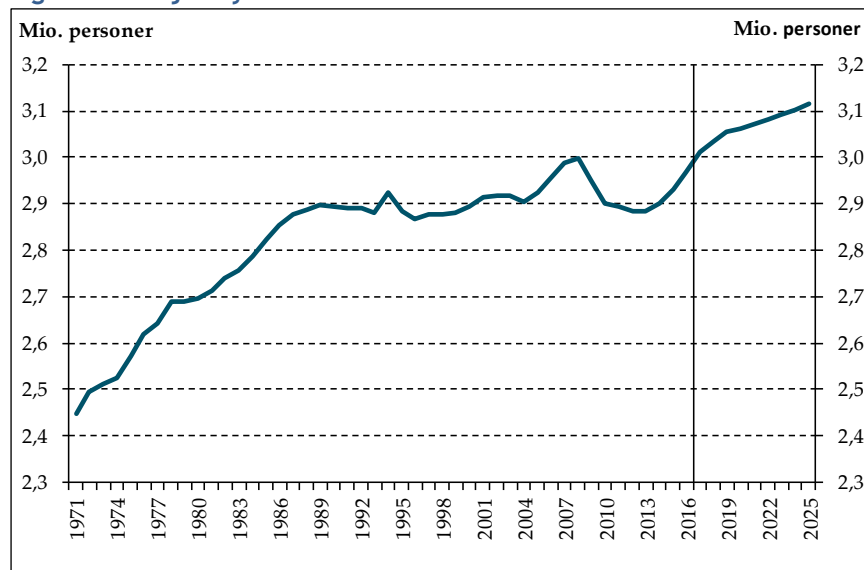
Kilde: Danmarks Statistik

Stadig ledige hænder og stort potentiale på arbejdsmarkedet

Arbejdsstyrken stiger kraftigt

Arbejdsløsheden er faldet mere beskedent, end stigningen i beskæftigelsen tilsiger. Det skyldes, at der kommer rigtig mange ind på arbejdsmarkedet i disse år. Arbejdsstyrken er steget med ca. 130.000 personer siden 2013 og er i 2017 givetvis nået over 3 mio. personer. Det er den største arbejdsstyrke nogensinde, jf. figur 2. Der ventes en stigning i arbejdsstyrken på over 100.000 personer fra 2017 til 2025. Samlet set er der således udsigt til en historisk kraftig stigning i arbejdsstyrken i disse og de kommende år, der ikke er set mage til, siden kvindernes indtog på arbejdsmarkedet.

Figur 2. Arbejdsstyrken

Anm.: Arbejdsstyrken beregnes som beskæftigelsen inkl. orlov tillagt nettoledige. Data for 2017-2019 er LO's forventninger. Data for 2020-2025 er baseret på Det Økonomiske Råds skøn for udviklingen i arbejdsstyrken.

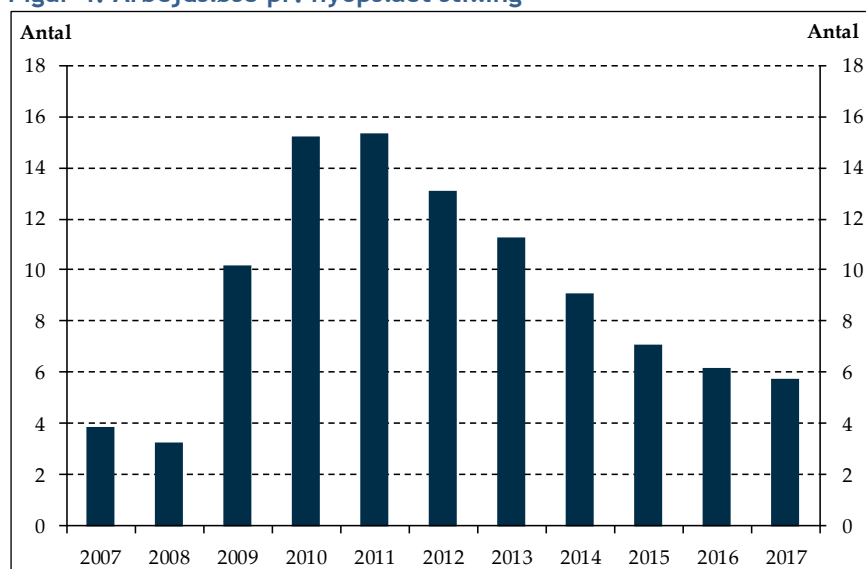
Kilde: Danmarks Statistik (herunder ADAM) og Det Økonomiske Råd (Dansk Økonomi, efterår 2017) samt egne skøn.

Den kraftigt stigende arbejdsstyrke betyder, at der er plads til fortsat stigende beskæftigelse de kommende år, uden at der bliver mangel på arbejdskraft. Der er også stadig mange arbejdsløse for

Seks arbejdsløse for hver nyopslået stilling

hver nyopslået stilling. Der er knap seks bruttoarbejdsløse for hver nyopslået stilling i Jobnet, jf. figur 4. Det er betydeligt lavere end under krisen, men stadig over niveauet fra før krisen. I 2008 var der godt tre bruttoarbejdsløse pr. nyopslået stilling.

Figur 4. Arbejdsløse pr. nyopslået stilling

Anm.: Data i figuren er baseret på bruttoarbejdsløse og nyopslåede stillinger i Jobnet (gennemsnit over årets måneder).

Kilde: Danmarks Statistik og www.jobindsats.dk.

Stort potentiale i den nuværende arbejdsstyrke

Den eksisterende arbejdsstyrke rummer desuden allerede et væsentligt potentiale i forhold til flere hænder til opsvingets tiltagende efterspørgsel og også som en del af løsningen på at skaffe mere faglært arbejdskraft, jf. nedenfor.

Der er knap 260.000 personer på arbejdsmarkedet, der i øjeblikket har ønske om at øge arbejdstiden, hvoraf ca. 200.000 er ikke-studerende, jf. tabel 1. Gruppen af ikke-studerende beskæftigede, der vil arbejde mere, ønsker i gennemsnit at øge arbejdstiden med 10,1 timer. Det svarer til ca. 53.000 fuldtidspersoner.²

Tabel 1. Beskæftigede med øget arbejdstidsønske

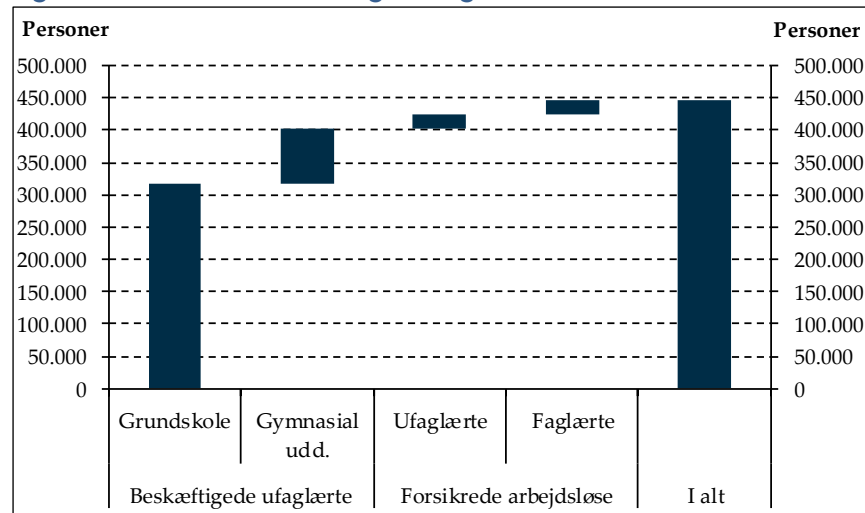
	2. kvartal 2017
Beskæftigede personer, der vil arbejde mere	258.000
Heraf ikke-studerende	196.000

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik (AKU-statistikken)

Derudover rummer arbejdsstyrken i aldersgruppen 30-65 år næsten 450.000 personer, som potentielt kan varetage et faglært job, jf. figur 5. Det vil i større eller mindre grad kræve uddannelse og opkvalificering. Ca. 400.000 er ufaglærte, der allerede er i ordinær beskæftigelse (nogle af disse varetager dog muligvis allerede et faglært job).

² LO pba. særkørsel fra Danmarks Statistik, jf. Øje på beskæftigelsen, november 2017.

Figur 5. Potentielle beskæftigede faglærte

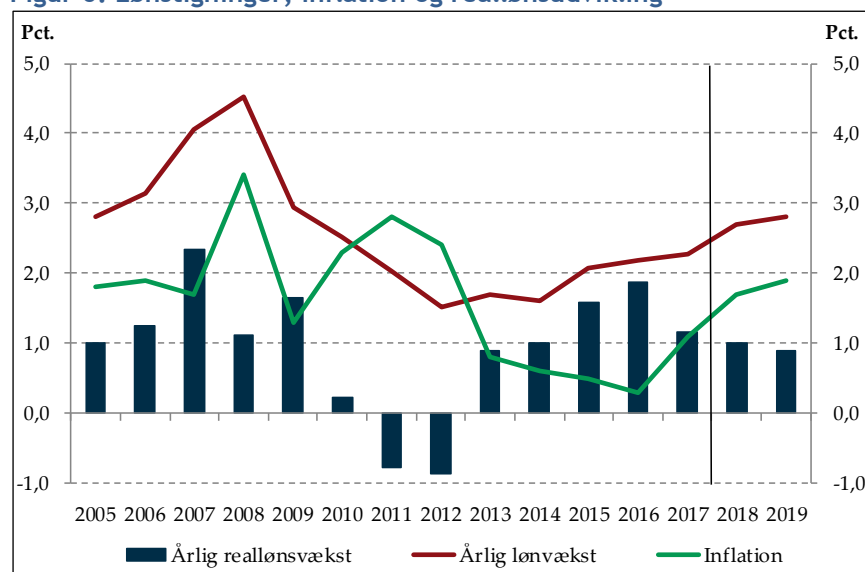
Anm.: Der ses udelukkende på personer, som allerede befinder sig i arbejdsstyrken, og som er mellem 30 og 65 år. Samtidig ses der kun på forsikrede arbejdsløse, der ikke er under uddannelse eller i aktivering. Blandt allerede beskæftigede ses kun på ufaglærte i ordinær beskæftigelse.

Kilde: LO på baggrund af DREAM's socioøkonomiske fremskrivning.

Tiltagende lønstigninger er en normalisering

Lønudviklingen afspejler også, at der aktuelt ikke er pres på arbejdsmarkedet. Lønstigningerne er tiltaget lidt fra de meget lave niveauer under krisen, og der er udsigt til tiltagende lønstigninger de næste år, jf. figur 6. Men der er tale om en normalisering i takt med konjunkturudviklingen og intet massivt lønpres. Lønudviklingen har også ligget nogenlunde stabilt det seneste år (4. kvrt. 2016 til 3. kvrt. 2017) på mellem 2,1 og 2,4 pct. årlig stigning. I 3. kvartal 2017 (seneste data) var den årlige lønstigning på 2,3 pct.

Figur 6. Lønstigninger, inflation og reallønsudvikling

Anm.: Inflationen angiver den årlige stigning i forbrugerprisindekset. Lønstigningerne er lønudviklingen på DA-området. 2017 er gennemsnit for 1.-3. kvartal. Tallene for 2018-2019 er LO's forventninger.

Kilde: Danmarks Statistik, DA's Konjunkturstatistik samt egne beregninger og skøn.

En historisk meget lav inflation har de sidste par år ført til en reallønsfremgang på 1½-2 pct. Der ventes fortsat reallønsfremgang

de kommende år på omkring 1 pct. Det er på niveau med real-lønsfremgangen i 2005 før højkonjunkturen.

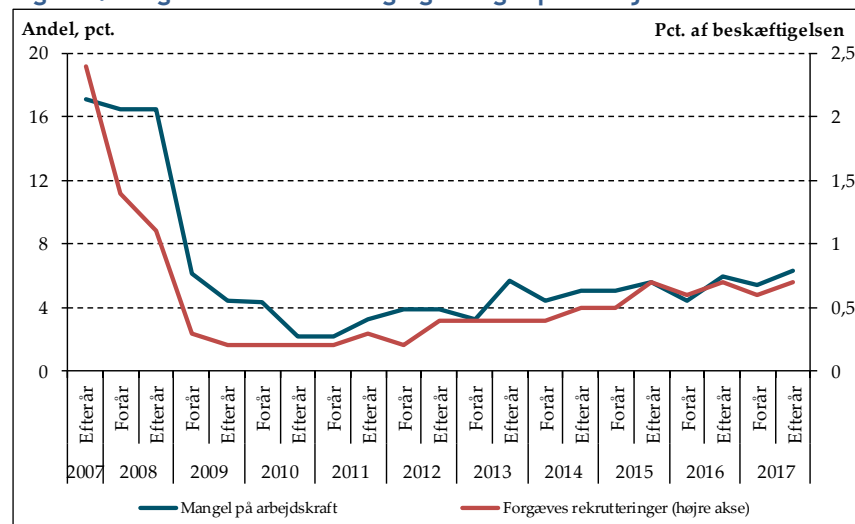
Ingen generel mangel på arbejdskraft - men udfordringer med at skaffe faglærte

Det tyder ikke på, at der er generelle problemer med at rekruttere på det danske arbejdsmarked. 76 pct. af de virksomheder, der havde behov for at rekruttere i efteråret 2017, har ansat den ønskede arbejdskraft³.

Rekrutteringsudfordringer stadig forholdsvis begrænsede ...

Antallet af forgæves rekrutteringer svarer til 0,7 pct. af den samlede beskæftigelse, jf. figur 7. Det er på samme niveau som efteråret 2015 og efteråret 2016. I efteråret 2007 var der forgæves rekrutteringer svarende til 2,4 pct. af den samlede beskæftigelse.

Figur 7. Forgæves rekruttering og mangel på arbejdskraft

Anm.: Mangel på arbejdskraft for foråret 2018 er baseret på rekrutteringsundersøgelsen fra efteråret 2017. Derfor er mangel-indikatoren lagget et halvt år. Der er databrud, hvor arbejdsmarkedsbalancen går fra 4 regioner til 8 RAR-områder (her vist som efteråret 2014). Antallet af stillinger varierer over årene.

Kilde: LO på baggrund af arbejdsmarkedsbalancen og STAR's rekrutteringsrapport, diverse årgange.

... men meget forskellige på tværs af brancher

Omfanget af de rekrutteringsudfordringer, der trods alt er, er meget forskellige på tværs af brancher. Bygge- og anlægsbranchen er den branche med de største udfordringer, svarende til 3,0 pct. af den samlede beskæftigelse, jf. tabel 2. Inden for hotel- og restauration er der forgæves rekrutteringer svarende til 1,7 pct. af beskæftigelsen, mens det fx gælder for 0,7 pct. inden for industrien samlet set, 0,5 pct. inden for handel samt 0,3 pct. for sundhed og socialvæsen under ét.

³ Jf. Rekruttering efterår 2017, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

Tabel 2. Rekrutteringsudfordringer i forhold til antal beskæftigede

Branche	Andel		
	Efterår 2017	Efterår 2016	Efterår 2015
	----- Pct. -----		
Bygge og anlæg	3,0	2,8	2,9
Hotel og restauration	1,7	1,7	1,8
Landbrug, skovbrug og fiskeri	1,2	0,9	1,2
Rengøring og anden operationel service	1,0	1,1	0,9
Information og kommunikation	0,9	1,2	0,7
Ejendomshandel og udlejning	0,9	0,6	0,7
Videnservice	0,9	0,8	0,7
Transport	0,8	0,9	0,7
Industri	0,7	0,6	0,6
Finansiering og forsikring	0,7	0,6	0,7
Vandforsyning og renovation	0,6	0,3	0,4
Handel	0,5	0,6	0,6
Andre serviceydelser mv.	0,4	0,5	0,1
Sundhed og socialvæsen	0,3	0,3	0,2
Kultur og fritid	0,3	0,4	0,1
Råstofudvinding	0,1	0,5	0,1
Offentlige administration, forsvar og politi	0,1	0,2	0,3
Undervisning	0,1	0,2	0,2
Energiforsyning	0,0	0,2	0,1
Samlet	0,7	0,7	0,7

Kilde: STAR's rekrutteringsrapport, diverse årgange.

Stadig lille andel af stillinger med mangel ...

Omfanget af stillinger, hvor virksomhederne vurderer, at der aktuelt er mangel på arbejdskraft, er også fortsat begrænset på 6,4 pct. af samtlige stillingskategoriseringer i foråret 2018, jf. figur 7. I foråret 2008 udgjorde det 17 pct. af samtlige stillinger.

... men mangel lidt mere udbredt

Til gengæld ser det ud til, at mangel på arbejdskraft er blevet lidt mere udbredt på tværs af landet. I foråret 2018 var der 18,1 pct. af stillingerne, der blev kategoriseret som mangel i mindst ét RAR-område. Det er lidt færre end i foråret 2017, hvor det var 19,1 pct. af stillingerne. Omvendt var der i foråret 2018 4,6 pct. af stillingerne, hvor der var mangel i mindst 4 RAR-områder. Det er steget lidt i forhold til foråret 2017, hvor det var 3,6 pct. af alle stillinger.

Og mangel lidt mere udtalt for LO-stillinger

Udbredelsen af mangel på arbejdskraft er lidt højere blandt LO-stillinger end for alle stillinger. Således var der i foråret 2018 22 pct. af alle stillinger inden for LO's medlemsforbunds dækningsområde, hvor der var mangel i mindst ét RAR-område. Det er også lidt mindre end i foråret 2017, hvor det gjaldt for 23,4 pct. af LO-stillinger. I foråret 2018 var der til gengæld 5,1 pct. af LO-stillinger, der blev kategoriseret som mangel i mindst 4 RAR-områder, mens det i foråret 2017 var 3,8 pct. af stillingerne.

Der er for flere af LO-stillingerne tale om mangel i alle eller hovedparten af RAR-områderne, jf. tabel 3. De stillinger med mest udbredt mangel er social og sundhedsassistent, elektriker, pro-

grammør og systemudvikler, bygningsnedker, kok, køkkenchef og tømrer. Men også for stillinger som bygningskonstruktør, murer, VVS-montør og bygningsmaler er der tale om mangel i seks eller flere af RAR-områderne. Flere af stillingerne har desuden haft udbredt mangel i flere år.

Tabel 3. LO-stillinger (ekskl. ufaglærte) med mangel i mindst fire RAR-områder

	RAR-områder med mangel			Stillingsopslag
	Forår 2018	Forår 2017	Forår 2016	Efterår 2017
Social- og sundhedsassistent	8	8	7	3.875
Elektriker	8	8	6	2.070
Programmør og systemudvikler	8	8	4	1.308
Bygningsnedker	8	8	5	546
Kok	8	6	6	912
Køkkenchef	8	6	6	108
Tømrer	8	8	5	669
Bygningskonstruktør	7	3	1	274
Murer	7	7	6	298
VVS-montør	7	3	4	406
Bygningsmaler	6	5	4	127
Isolatør	5	0	2	22
Mekaniker	5	6	7	699
Projektleder, bygge og anlæg	5	3	3	5
VVS-installatør	5	2	5	45
Autolakerer	4	2	1	42
Chauffør, fragt, distribution, blandet kørsel	4	0	1	12
Drejer	4	1	0	14
Hospitals-serviceassistent	4	0	2	14
Lastvogsmekaniker	4	6	3	64
Pædagog	4	3	1	5.933
Smed	4	6	7	763
Socialpædagog	4	3	1	372
Støttepædagog	4	3	1	278
Tagdækker	4	1	0	34

Anm.: LO-stillinger er baseret på en vurdering af LO's medlemsforbund. Arbejdsmarkedsbalancen for foråret 2018 er bl.a. baseret på rekrutteringsundersøgelsen fra efteråret 2017, som dækker perioden uge 26 2017 til uge 43 2017. Af den grund ses der på stillingsopslag i fagjob.dk med snæver afskæring for efteråret 2017, som dækker perioden uge 26 2016 til uge 43 2017.

Kilde: LO på baggrund af Arbejdsmarkedsbalancen og Fagjob.dk

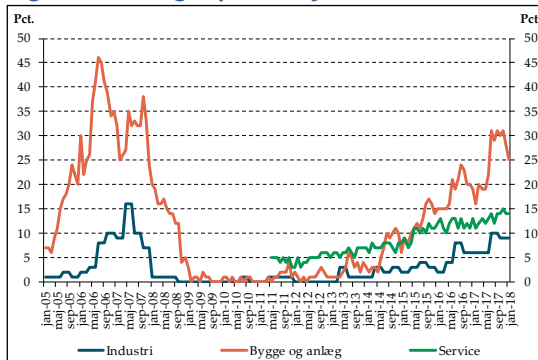
Flere virksomheder melder nu om mangel på arbejdskraft end under krisen - men stor forskel på tværs af delbrancher

I takt med bedringen i økonomien er der ikke overraskende flere virksomheder, der melder om begrænsninger i produktionen blandt andet i form af mangel på arbejdskraft. Ligesom i rekrutteringsundersøgelsen gælder det især inden for bygge- og anlægsbranchen.

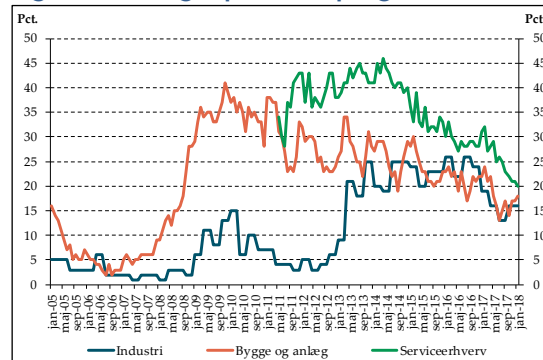
Bygge og anlæg: Hver fjerde virksomhed vurderer, at der er mangel på arbejdskraft

I bygge- og anlægsbranchen vurderer hver fjerde virksomhed, at der er produktionsbegrænsninger som følge af mangel på arbejdskraft, jf. figur 8a. Andelen steg betydeligt hen over sommeren 2017, men er siden faldet lidt igen. Til sammenligning vurderer knap halvdelen af virksomhederne i branchen fortsat, at der ingen produktionsbegrænsninger er, mens 18 pct. af virksomhederne vurderer, at de har produktionsbegrænsninger som følge af mangel på efterspørgsel, jf. figur 8b.

Figur 8a. Mangel på arbejdskraft

Figur 8b. Mangel på efterspørgsel

Anm.: Figurerne viser virksomhedernes vurdering af produktionsbegrænsninger som følge af mangel på arbejdskraft og mangel på efterspørgsel. Data for industrien er kvartalsdata, og derfor er månedstallene ens i det enkelte kvartal. Data for servicebranchen er ikke eksisterende før maj 2011. Data er ikke sæsonkorrigeret. Seneste observation er januar 2018.

Kilde: Danmarks Statistik

Industri: Stadig 2 ud af 3 virksomheder har ingen produktionsbegrænsninger

Inden for industrien er det i øjeblikket knap hver tiende virksomhed, der melder om produktionsbegrænsninger som følge af mangel på arbejdskraft. Der er imidlertid en lidt større andel af virksomhederne (16 pct.), der vurderer, at der er begrænsninger på grund af mangel på efterspørgsel. Dertil er der ca. 2/3 af virksomhederne, som ingen begrænsninger har.

Service: Mangel på efterspørgsel større end mangel på arbejdskraft

For serviceerhverv har der aktuelt 14 pct. af virksomhederne, som melder om begrænsninger på grund af mangel på arbejdskraft. Til sammenligning vurderer hver femte (20 pct.) i branchen, at der er begrænsninger som følge af mangel på efterspørgsel, mens godt halvdelen fortsat ingen begrænsninger har.

Stor forskel på tværs af områder

Virksomhedernes vurdering af produktionsbegrænsninger varierer en del inden for brancherne, jf. tabel 4. Det peger ligesom rekrutteringsrapporterne og arbejdsmarkedsbalancen på, at udfordringerne er mere udtalte på visse områder.

I bygge- og anlægsbranchen vurderer fx 42 pct. af *anlægsentreprenører*, at der er produktionsbegrænsninger som følge af mangel på arbejdskraft, mens det fx kun gælder for 11 pct. af *maler- og glarmestervirksomheder mv.* På samme tid er der dog også 39 pct. af

anlægsentreprenører, der vurderer, at der er produktionsbegrænsninger som følge af mangel på efterspørgsel.

Inden for industrien vurderer 21 pct. af *elektronikindustrien*, at der er produktionsbegrænsninger som følge af mangel på arbejdskraft, mens det fx kun gælder for 1 pct. af *føde-, drikke- og tobaksvarerindustrien*. 28 pct. af *elektronikindustrien* vurderer, at der er produktionsbegrænsninger som følge af mangel på efterspørgsel.

Inden for service vurderer 25 pct. af virksomhederne inden for *rådgivning, forskning og anden vidensservice* samt *rengøring og anden operationel virksomhed*, at der er produktionsbegrænsninger som følge af mangel på arbejdskraft, mens det fx kun gælder for 2 pct. inden for *kultur, fritid og anden service*. 19 pct. og 18 pct. af virksomhederne inden for henholdsvis *rådgivning, forskning og anden vidensservice* og *rengøring og anden operationel virksomhed*, vurderer, at der er produktionsbegrænsninger som følge af mangel på efterspørgsel.

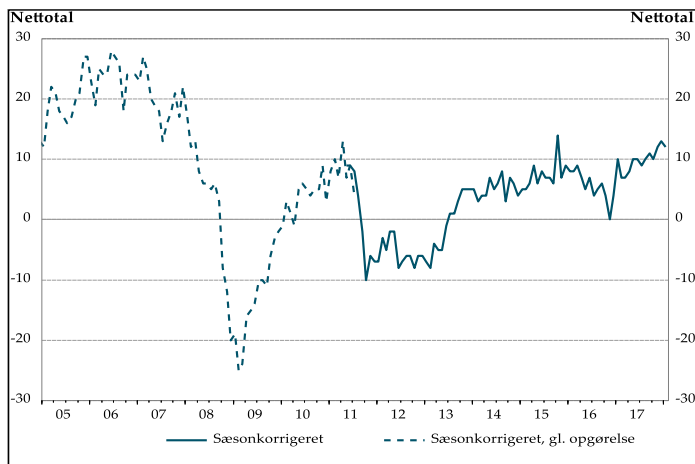
Tabel 4: Produktionsbegrænsninger

	Mangel på arbejdskraft		Mangel på efterspørgsel	
	Jan. 2018	Jan. 2017	Jan. 2018	Jan. 2017
	----- Pct.-----		----- Pct.-----	
Bygge og anlæg i alt	25	19	18	22
Byggeentreprenører	30	22	15	19
Anlægsentreprenører	42	32	39	25
Elinstallation mv.	28	25	10	15
VVS- og blikkenslagerforretninger	24	25	12	19
Tømrer- og bygningsvirksomhed mv.	17	12	17	22
Maler- og glarmestervirksomhed mv.	11	7	30	30
Murere	21	13	18	28
Anden specialiseret bygge og anlæg mv.	28	14	17	28
Industri i alt	9	6	16	19
Føde-, drikke- og tobaksvarerindustri	1	1	10	12
Tekstil- og læderindustri	11	0	8	33
Træ- og papirindustri, trykkerier	4	14	35	37
Olieraffinaderier mv.	0	0	0	0
Kemisk industri	5	2	2	7
Medicinalindustri	1	1	8	0
Plast-, glas- og betonindustri	17	4	28	26
Metalindustri	14	9	31	23
Elektronikindustri	21	16	28	24
Fremstilling af elektrisk udstyr	4	3	19	32
Maskinindustri	12	5	7	22
Transportmiddelindustri	20	15	10	10
Møbel og anden industri mv.	12	14	13	23
Service i alt	14	13	20	31
Transport	9	9	20	30
- Landtransport	17	11	35	36
Turisme	22	11	34	32
- Hoteller mv.	10	6	48	51
- Restauranter	31	12	29	27
- Rejsebureauer	2	6	25	34
Forlag, tele og it	14	16	15	30
- It-konsulenter mv	22	27	15	19
Finans, forsikring mv.	5	2	17	39
- Finansiering og forsikring	2	1	19	48
- Ejendomshandel og udlejning	14	4	11	14
Rådgivning, forsk., o.a. vidensservice	25	27	19	32
Rengøring o.a. operationel service	25	20	18	30
- Udlejning og leasing af materiel	4	5	12	41
- Ejendomservice, rengøring og anlægsgartnere	11	6	12	13
Kultur, fritid og anden service	2	1	23	22
- Kultur, sport og fritid	2	1	15	18
- Andre serviceydelser	1	2	28	26

Kilde: Danmarks Statistik.

Konjunkturstatistik

Konjunkturbarometer for serviceerhverv

Anm.: Fra maj 2011 ændrede Danmarks Statistik deres opgørelse af konjunkturbarometer for serviceerhverv.

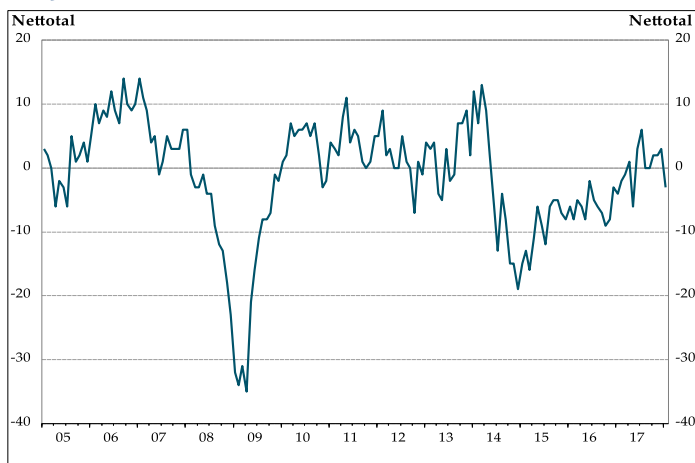
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Positive forventninger inden for service

Konjunkturindikatoren for serviceerhvervene har de senere år ligget relativt stabilt. Der var et midlertidigt fald i slutningen af 2016, der blev fulgt af en kraftig stigning i januar 2017.

Indikatoren lå i januar 2018 på 12. Der er dermed fortsat positive forventninger i serviceerhvervet, hvilket har været tilfældet siden midten af 2013.

Konjunkturbarometer for industrien

Anm.: Sæsonkorrigerede tal.

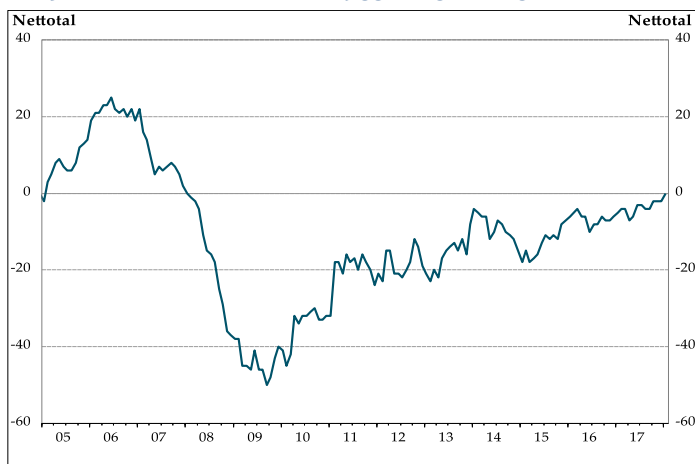
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Stigende forventninger i industrien

Efter et stort fald i løbet af 2014 er forventningerne i industrien steget igen siden starten af 2015.

Indikatoren svinger en del og lå i januar 2018 på -3. Set over de seneste tre måneder har forventningerne dog været svagt positive.

Konjunkturbarometer for bygge- og anlægsvirksomhed

Anm.: Sæsonkorrigerede tal.

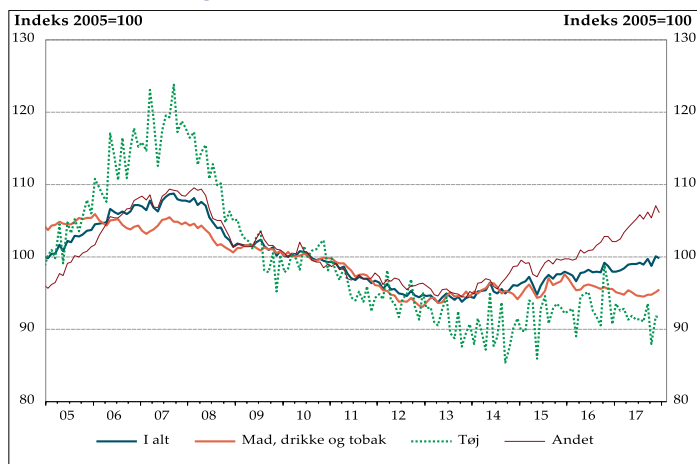
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Stigende forventninger i byggeriet

Forventningerne i byggeriet har siden foråret 2015 været stigende og ligger i dag væsentligt over niveauet under krisen.

I januar 2018 var indikatoren på 0. Det er det højeste niveau i ti år.

Detailomsætningsindeks

Anm.: Mængdeindeks, sæsonkorrigerede tal.

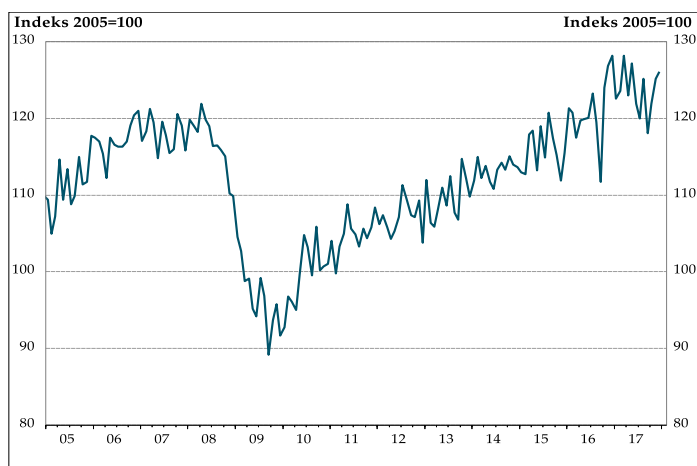
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Detailsalget steget svagt siden krisen

Detailsalget har udvist en svagt stigende trend siden 2013, men ligger også stadig noget under niveauet fra før krisen. Detailomsætningsindekset ligger aktuelt på niveau med 2005.

Andre indikatorer for privatforbruget, herunder dankortomsætningen, har vist en mere positiv udvikling de senere år.

Produktionsindeks for industri

Anm.: Sæsonkorrigerede tal for industriproduktion, ekskl. skibe.

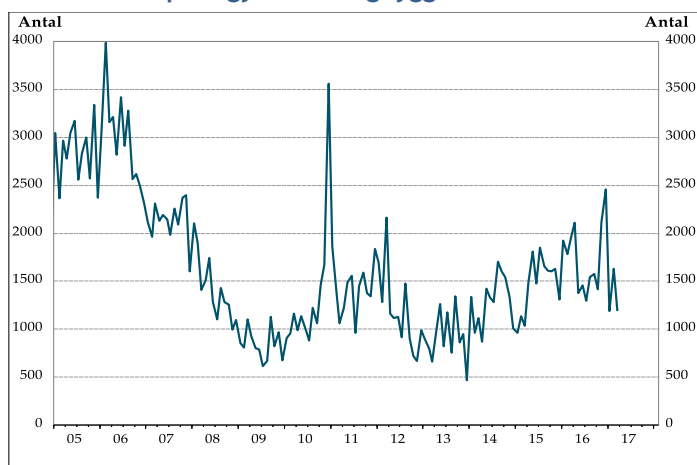
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Industriproduktionen steg i 2017

Industriproduktionen er steget gradvist siden den seneste bund i 2009. I juli 2016 nåede indekset tilbage over niveauet fra før krisen.

Indekset svinger en del fra måned til måned, men er i 2017 samlet set steget med 2,2 pct. i forhold til 2016.

Det samlede påbegyndte boligbyggeri

Anm.: Sæsonkorrigerede tal.

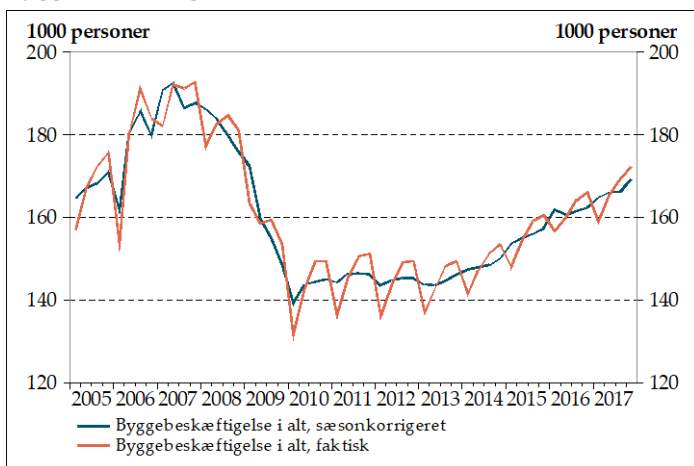
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Boligbyggeriet stadig under før krise-niveau

Boligbyggeriet svinger meget fra måned til måned, men ligger stadig et godt stykke under niveauet før krisen. Siden 2013 har der været en positiv trend i boligbyggeriet.

Der foreligger på nuværende tidspunkt kun tal til og med 1. kvartal 2017.

Byggebeskæftigelsen

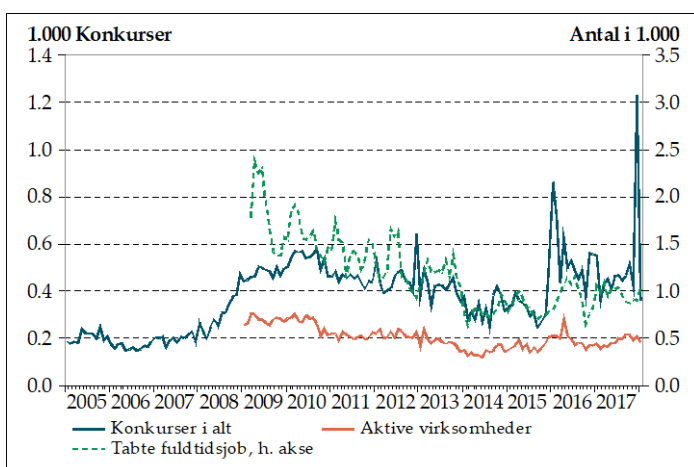
Kilde: Danmarks Statistik.

Fortsat stigende byggebeskæftigelse

Byggebeskæftigelsen var i 4. kvartal 2017 på 169.000 personer og steg med 3.000 personer i forhold til 3. kvartal 2017.

Byggebeskæftigelsen er siden midten af 2013 steget med 25.700 personer, men er dog fortsat under niveauet fra før krisen.

Konkurser

Anm.: Sæsonkorrigerede tal. Tabte fuldtidsjob er angivet som et tre måneders glidende gennemsnit.

Kilde: Danmarks Statistik.

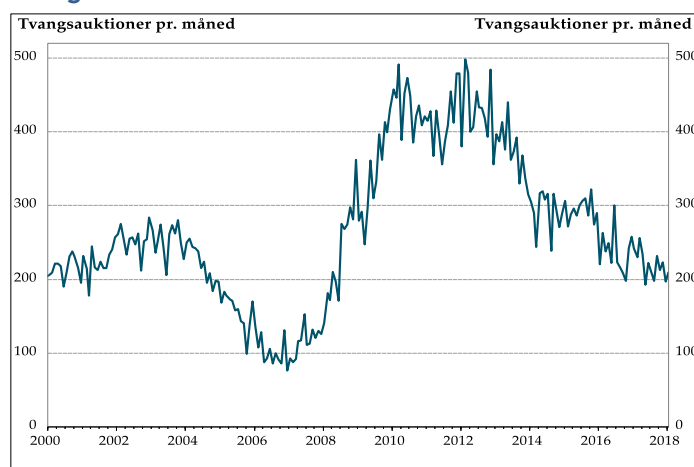
Svagt fald i antal konkurser

Antallet af konkurser lå i januar 2018 på 359. Det totale antal konkurser skal dog tolkes med forsigtighed, da ca. halvdelen af konkurserne er blandt ikke-aktive virksomheder. Ikke-aktive virksomheder betegner virksomheder uden ansatte og med en omsætning på under 1 mio. kr.

Antallet af konkurser i aktive virksomheder har ligget nogenlunde stabilt på gennemsnitligt 190 konkurser om måneden i 2017. Det er 3 pct. lavere end i 2016.

I gennemsnit var der 972 tabte fuldtidsjob om måneden i 2017 som følge af konkurser. I 2016 var tallet 981, mens der under krisen i 2009 gennemsnitligt var 1.766 tabte fuldtidsjob om måneden.

Tvangsauktioner

Anm.: Sæsonkorrigerede tal.

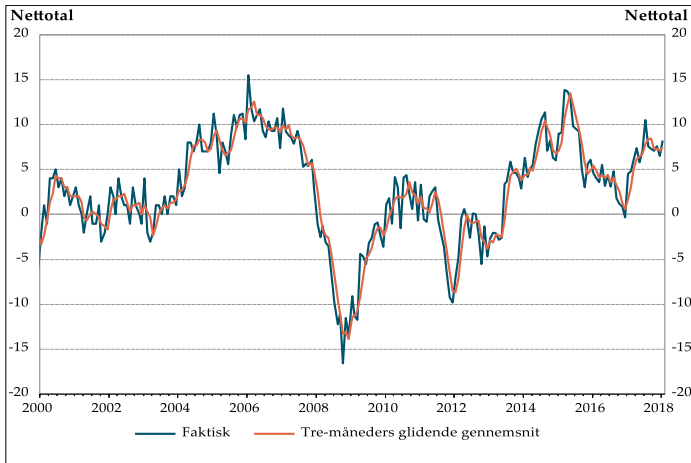
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Fald i antallet af tvangsauktioner

Antallet af tvangsauktioner var i januar 2018 på 210. Antallet af tvangsauktioner er faldet med godt 2 pct., hvis man sammenligner de seneste tre måneder november 2017 – januar 2018 med de forrige tre måneder.

Antallet af tvangsauktioner har været stødt faldende siden sommeren 2013 og har i de seneste 12 måneder i gennemsnit ligget på knap 218 pr. måned, hvilket er væsentligt lavere end de ca. 450 tvangsauktioner pr. måned under krisen.

Forbrugerforventninger

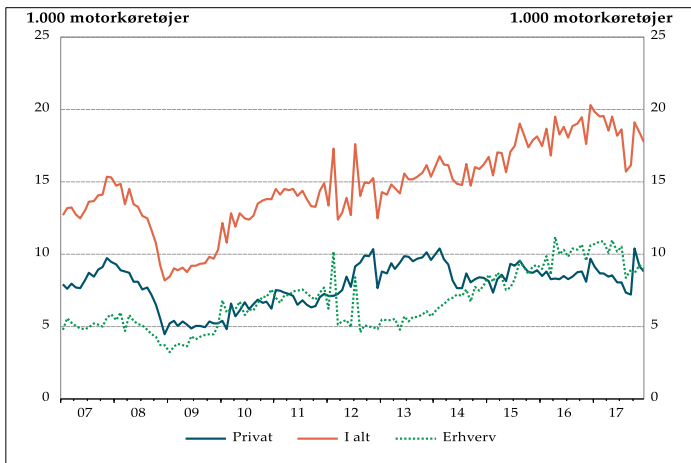
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Stigende forbrugertillid i 2017

Forbrugertilliden steg kraftigt fra midten af 2013 til foråret 2015, men faldt dog efterfølgende igen til -0,3 i slutningen af 2016. Forbrugertilliden er imidlertid steget igen i 2017 og lå i januar 2018 på 8,2.

Forbrugerforventningerne har overordnet set været positive siden 2013.

Nyregistrerede personbiler

Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

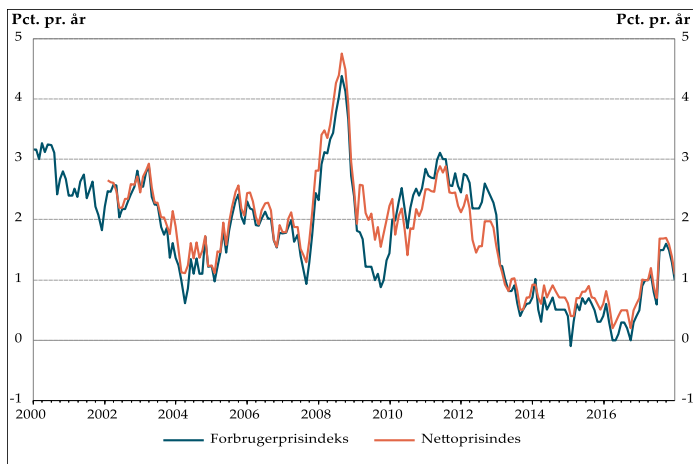
Lille fald i bilsalget

Antallet af nyregistrerede personbiler har været stigende siden starten af 2009 med enkelte udsving og er dermed blevet mere end fordoblet.

I hele 2017 var der omkring 220.900 nyregistreringer, hvilket er 1 pct. lavere end i hele 2016. Det dækker blandt andet over, at nyregistrerede personbiler i efteråret blev påvirket af forhandlingerne om nedsættelse af registreringsafgiften og den efterfølgende aftale.

Prisudvikling

Forbruger- og nettopriser

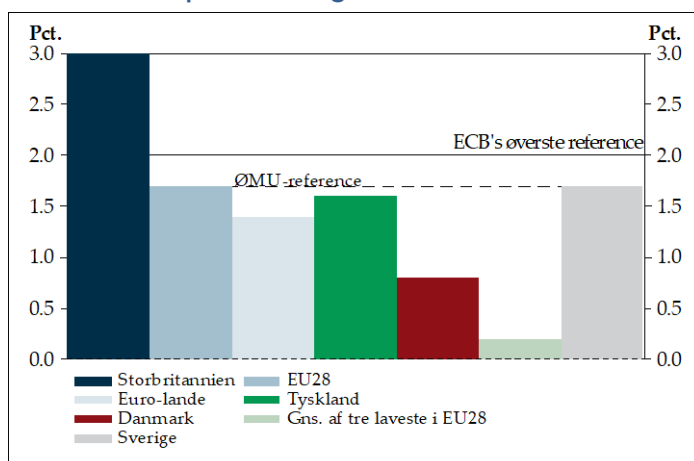
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Inflationen steget lidt, men er fortsat lav

Forbrugerprisindekset steg med 1,0 pct. i januar 2018 i forhold til januar 2017, hvilket er 0,3 pct.-point lavere end stigningen i forrige måned. Det er lidt lavere end i anden halvdel af 2017. Forinden har inflationen dog ligget historisk lavt i et par år.

Inflationen trækkes op af priserne på tjenester, som steg med 2,4 pct. i januar 2018 i forhold til samme måned sidste år. Priserne på varer faldt med 0,7 pct.-point i samme periode.

Harmoniseret prisudvikling i EU

Anm.: ØMU-referencen er defineret som 1,5 pct. plus gennemsnittet af prisudviklingen for de tre lande i EU28 med lavest prisudvikling. Data er for december 2017.

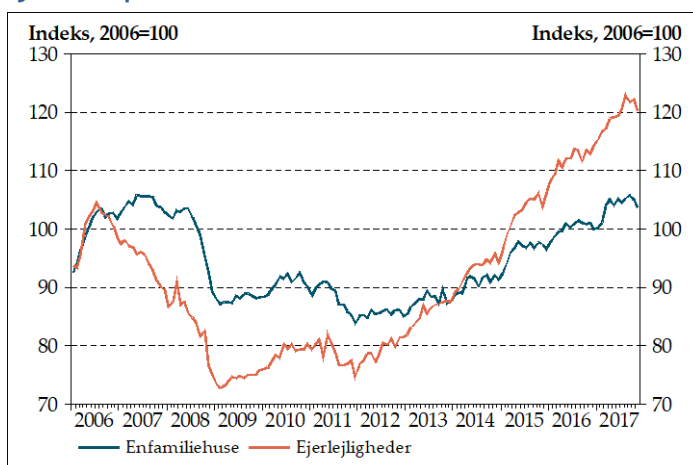
Kilde: Danmarks Statistik.

Inflationen i Danmark under niveauet i EU

Inflationen i EU målt ved det EU-harmoniserede forbrugerindeks, HICP, lå i december 2017 på 1,7 pct., hvilket er et fald på 0,1 pct.-point i forhold til november 2017. Tyskland havde i december 2017 en inflation på 1,6 pct., mens inflationen i Sverige var på 1,7 pct. I Storbritannien ligger inflationen væsentligt højere med 3,0 pct.

Den danske inflation (HICP) var i december 2017 på 0,8 pct. Dette er et fald sammenlignet med inflationen i november 2017 på 1,3 pct. Inflationen i Danmark ligger således aktuelt under inflationen i EU.

Ejendomspriser

Kilde: Danmarks Statistik.

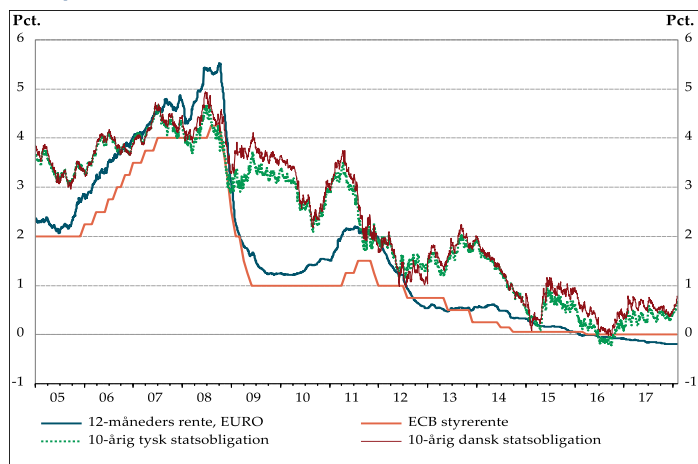
Stigningen i boligpriserne er aftaget lidt

Fra oktober til november 2017 faldt priserne på enfamiliehuse med 1,2 pct. og på ejerlejligheder med 1,6 pct.

Priserne på både enfamiliehuse og ejerlejligheder har imidlertid været stigende de seneste år, hvor særligt priserne på ejerlejligheder er steget kraftigt.

Siden seneste lavpunkt i december 2011 er priserne på enfamiliehuse steget med 24 pct. og på ejerlejligheder med 60 pct.

Europæisk rente

Kilde: Thomson Reuters.

Pengepolitikken er fortsat meget lempelig

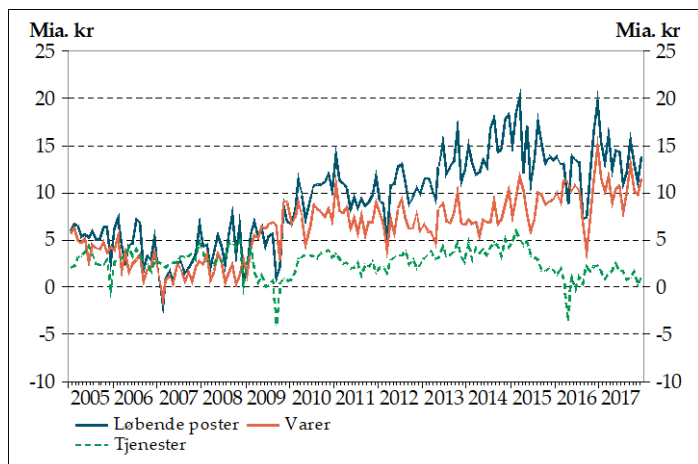
I marts 2016 nedsatte ECB renten til 0,00 pct., og denne rekordlave rente er siden blevet fastholdt. Ved rentemødet i oktober 2017 besluttede ECB at fortsætte sit opkøbsprogram, men de månedlige opkøb blev sat ned til 30 mia. euro fra januar 2018 mod 60 mia. euro før. Opkøbsprogrammet forventes at fortsætte frem til september 2018 eller længere, hvis det er nødvendigt.

Nationalbanken har også fastholdt renterne siden januar 2016. Indskudsbevisrenten ligger på -0,65 pct., udlånsrenten 0,05 pct. og diskontoen 0,0 pct.

Renten på de 10-årige danske statsobligationer ramte i september 2016 sit foreløbige lavpunkt på lige under 0 pct. Siden steg renten lidt, men har de seneste tolv måneder ligget stabilt med et gennemsnit på knap 0,6 pct. Renten på de 10-årige tyske statsobligationer har haft en lignende udvikling og har de seneste tolv måneder haft et gennemsnit på knap 0,4 pct.

Udenrigshandel

Betalingsbalancen

Anm.: Sæsonkorrigerede tal.

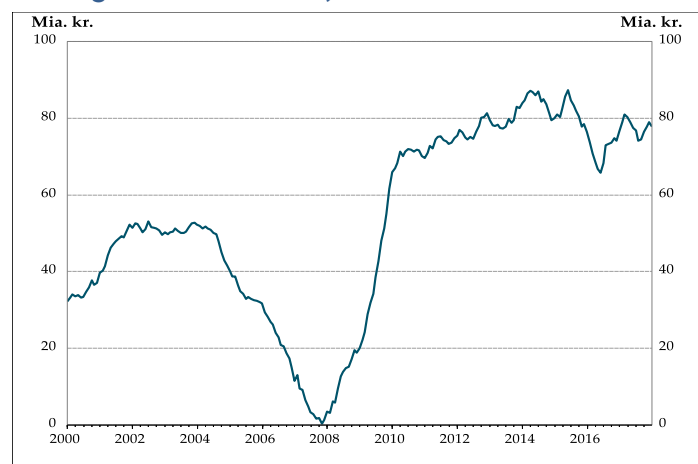
Kilde: Danmarks Statistik.

Stort overskud på betalingsbalancen

Der har de senere år været et stort overskud på betalingsbalancens løbende poster. I december 2017 viste betalingsbalancens løbende poster et overskud på 13,8 mia. kr. Det er en stigning på 2,7 mia. kr. i forhold til november 2017, hvilket især er drevet af en stigning i overskuddet på varer.

I 2017 lå overskuddet på betalingsbalancen på 162 mia. kr., hvilket er 11 mia. kr. højere end i 2016.

Udenrigshandelsbalancen, sum af seneste 12 måneder

Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

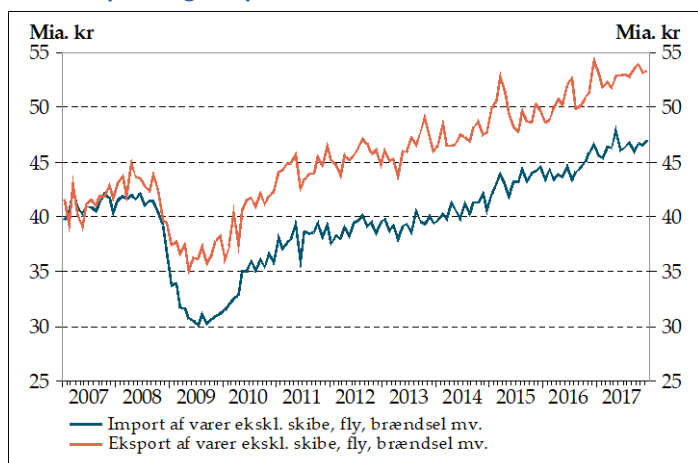
Handelsoverskuddet er stadig stort

Varehandlen bidrager stadig til et stort overskud, idet summen af de seneste 12 måneders udenrigshandelsbalance lå på 77,8 mia. kr. i december 2017.

Overskuddet faldt i perioden fra foråret 2015 til midten af 2016, men overskuddet er siden steget igen.

Udenrigshandelsbalancen er opgjort som nettoeksporten af varer eksklusiv skibe.

Vareeksport og -import

Anm.: Sæsonkorrigerede tal.

Kilde: Danmarks Statistik.

Stigende eksport og import

Eksporten af varer målt i løbende priser steg med 0,7 pct. i 4. kvartal 2017 sammenlignet med forrige kvartal. I 2017 er vareeksporten steget med 4,1 pct. i forhold til 2016.

Importen steg med 0,8 pct. i 4. kvartal 2017 i forhold til forrige kvartal. I 2017 er vareimporten steget med 4,5 pct. i forhold til 2016.

Den effektive kronekurs

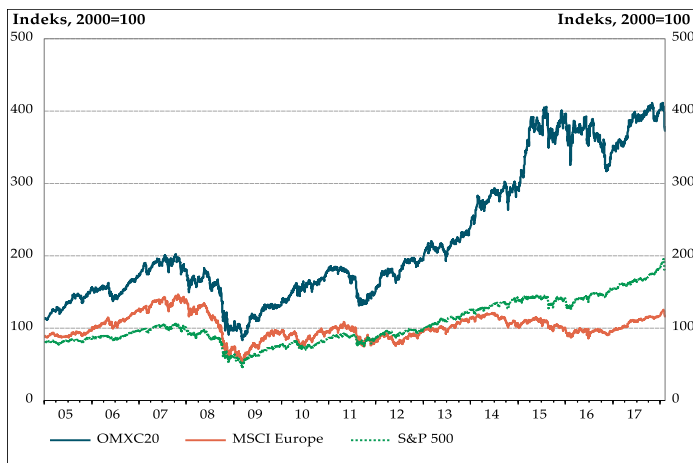
Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Nationalbank.

Kronekursen styrket i 2017

Den effektive danske kronekurs opgøres som et vægtet gennemsnit af Danmarks vigtigste samhandelspartners valutakurs over for kronen.

Kronekursen er generelt svækket siden den toppede i 2009 og nåede i starten af 2015 et foreløbigt lavpunkt. Siden er kronen styrket igen.

Aktiekurser

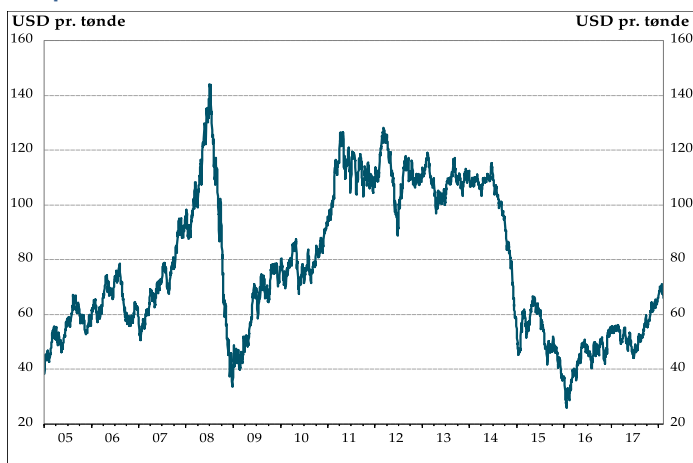
Kilde: Thomson Reuters.

Det danske aktieindeks har stabiliseret sig

Det danske aktieindeks, OMXC20, var generelt stigende i perioden fra slutningen af 2011 frem til starten af 2015. Indekset har dog siden starten af 2015 ligget relativt stabilt. Primo februar 2018 lå indekset på godt 380 efter at have tangeret den historiske top på ca. 400 fra 2015 i både november 2017 og januar 2018. Aktieindekset er omtrent tredoblet siden den seneste bund i august 2011.

De amerikanske og europæiske aktieindekser Standard & Poors 500 composite og MSCI Europe er begge steget pænt i 2017. Det europæiske indeks er knap fordoblet siden seneste bund i oktober 2011, og det amerikanske er mere end fordoblet siden seneste bund i august 2011. Begge indeks har dog udviklet sig mere moderat end det danske.

Olieprisen

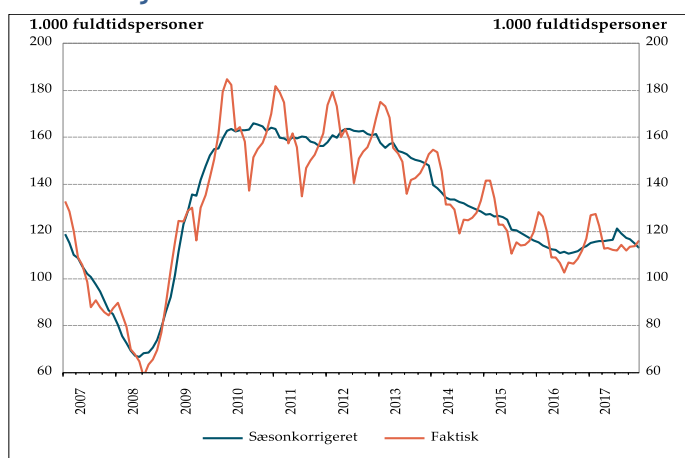
Kilde: Thomson Reuters.

Olieprisen steg i 2. halvår 2017

Fra midten af 2014 til udgangen af 2015 faldt olieprisen markant fra omkring 110 USD pr. tønde til ca. 30 USD pr. tønde. Olieprisen er efterfølgende steget lidt og lå i februar 2018 på 68 USD pr. tønde.

Arbejdsmarked

Bruttoarbejdsløshed

Anm.: Bruttoarbejdsløsheden bliver opgjort som summen af de registrerede arbejdsløse og de aktiverede.

Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Arbejdsløsheden falder igen

Der var 113.000 bruttoarbejdsløse i januar 2018. Det svarer til 4,2 pct. af arbejdsstyrken.

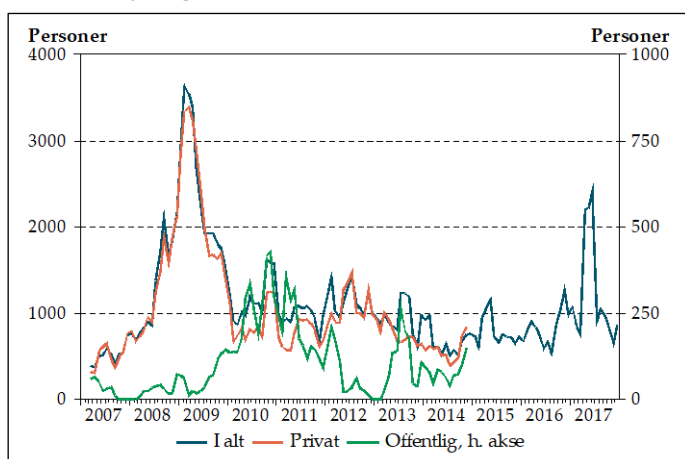
Fra midten af 2012 og frem til midten af 2016 er arbejdsløsheden faldet med over 50.000 personer.

I juli 2016 begyndte arbejdsløsheden dog at stige svagt igen som følge af, at flere personer på integrationsydelse bliver visiteret som jobparate. Den effekt har dog udspillet sig.

Fra juli 2017 er der dertil usikkerhed i tallene som følge af ændret datakilde og metode.

Generelt har arbejdsløsheden dog genoptaget faldet de seneste måneder.

Varslede fyringer

Anm.: På grund af manglende sektoropdeling for december 2014 vises kun det samlede antal varslede fyringer for december 2014 og frem.

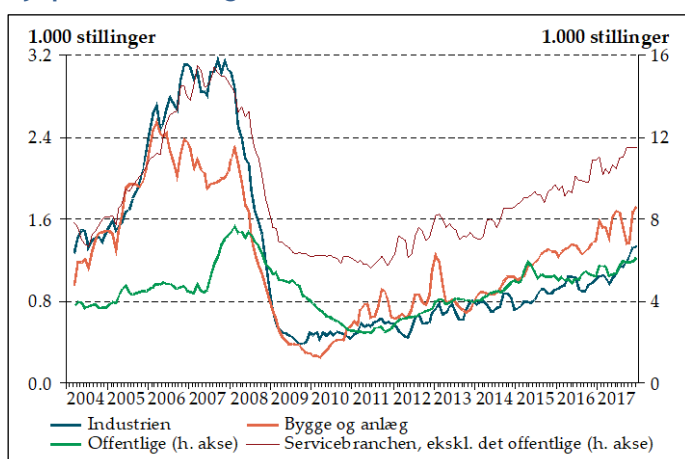
Kilde: Jobindsats.dk og egen sæsonkorrektion.

Varslede fyringer under kriseniveau

Målt på et tremåneders glidende gennemsnit var der 866 varslede fyringer i december 2017, hvilket er 12 pct. lavere end i samme periode sidste år.

Antallet af varslede fyringer varierer en del, men befinder sig dog fortsat på et markant lavere niveau end under krisen.

Nyopslåede stillinger

Kilde: Jobindsats.dk og egen brancheinddeling samt sæsonkorrektion.

Anm.: Der er taget tremåneders glidende gennemsnit på alle serier.

Nyopslåede stillinger stiger fortsat

Antallet af nyopslåede stillinger har generelt været stigende siden 2014.

I december 2017 er antallet af nyopslåede stillinger steget med 6,0 pct. inden for privat service i forhold til december 2016. I samme periode er nyopslåede stillinger steget med 32,1 pct. inden for industrien, 23,8 pct. inden for bygge og anlæg samt 17,6 pct. inden for det offentlige.

Lønstigninger i den private sektor, årlig stigning i pct. Lille stigning i lønudviklingen i det private

	2016 K3	2016 K4	2017 K1	2017 K2	2017 K3
Industri	2,2	2,4	2,1	2,0	2,4
Bygge og anlæg	2,1	2,2	2,1	1,9	2,5
Handel og transport	1,3	1,4	1,2	1,5	1,4
Information og kommunikation	1,5	1,7	1,6	1,3	1,8
Finansiering og forsikring	2,3	2,4	2,2	2,3	2,3
Ejendomshandel og udlejning	1,3	1,5	1,8	1,2	1,9
Erhvervs-service	1,8	1,4	1,0	2,0	1,9
Undervisning og sundhed	1,6	1,6	1,6	1,6	1,8
Kultur, fritid og anden service	1,1	1,8	1,8	1,7	1,7
I alt	1,7	1,8	1,6	1,8	1,9

Kilde: Danmarks Statistik.

I henhold til Danmarks Statistiks lønstatistik lå de årlige lønstigninger i den private sektor i 3. kvartal 2017 på 1,9 pct. mod 1,8 pct. i 2. kvartal 2017.

Den tiltagende lønstigningstakt fra 2. til 3. kvartal dækker over en markant stigning inden for *Ejendomshandel* fra 1,2 til 1,9 pct. samt stigninger inden for *Bygge og anlæg* til 2,5 pct., *Information og kommunikation* til 1,8 og for *Industri* til 2,4 pct. Desuden var der en mindre stigning for *Undervisning og sundhed* til 1,8 pct.

Samtidig aftog lønstigningstakten fra 2. til 3. kvartal 2017 en smule for *Handel og transport* fra 1,5 pct. til 1,4 pct. og for *Erhvervs-service* fra 2,0 til 1,9 pct.

Lønstigninger på DA-området, årlig stigning i pct.

	2016 K3	2016 K4	2017 K1	2017 K2	2017 K3
Fremstillings-virksomhed	2,2	2,2	1,9	2,2	2,0
Bygge og anlæg	2,5	2,4	2,4	2,8	2,6
Serviceprægede erhverv	2,0	2,1	2,1	2,4	2,4
Funktionærer	2,1	2,1	2,1	2,4	2,4
Arbejdere	2,1	2,2	2,0	2,4	2,3
Hele DA	2,1	2,2	2,1	2,4	2,3

Kilde: DA's KonjunkturStatistik.

Stigning i lønudviklingen på DA-området

Den årlige lønstigningstakt på DA-området lå i 3. kvartal 2017 på 2,3 pct., hvilket var 0,1 pct.-point lavere end 2. kvartal 2017, men stadig højere end kvartalerne før det. De højere lønstigninger på DA-området skyldes hovedsageligt et større bidrag fra forøgelse af fritvalgsprocenten som følge af de nye overenskomstforhold.

Lønstigningstakten var på 2,4 og 2,3 pct. for hhv. funktionærer og arbejdere i 3. kvartal 2017.

Lønstigningerne inden for *Bygge og anlæg* lå på 2,6 pct. i 3. kvartal, for *Fremstilling* på 2,0 pct. og for *Serviceerhvervene* på 2,4 pct.

Lønstigninger for den offentlige sektor

Kommunalt ansatte, årlig stigning i pct.

	2016 K3	2016 K4	2017 K1	2017 K2	2017 K3
Administration	1,3	1,5	2,8	2,6	2,5
Undervisning	1,6	2,0	2,0	1,5	1,5
Sundhedsvæsen	1,6	2,2	2,2	2,2	2,3
Sociale institutioner	2,1	2,9	3,5	3,2	3,0
Kultur og fritid	1,7	2,0	3,3	2,7	3,2
Rengøring og anden operationel service	1,7	1,4	2,2	2,1	1,7
I alt	2,0	2,5	2,9	2,5	2,4

Anm.: Som følge af revision af sektoropdelingen er *vandforsyning og renovation* udgået.

Kilde: Danmarks Statistik.

Lavere lønstigning i kommuner og højere i regioner

Den årlige lønstigningstakt faldt i både kommunerne og regionerne med hhv. 0,1 pct.-point og 0,5 pct.-point fra 2. kvartal til 3. kvartal 2017, mens den for staten var uændret.

Lønstigningen i kommunerne var i 3. kvartal 2017 på 2,4 pct. og lå dermed 0,2 pct.-point over referenceforløbet. For *Sociale Institutioner* og *Rengøring* faldt lønstigningen til hhv. 3,0 pct. og 1,7 pct., mens lønstigningen steg til 3,2 pct. for *Kultur og fritid*.

Regionalt ansatte, årlig stigning i pct.

	2016 K3	2016 K4	2017 K1	2017 K2	2017 K3
Administration	2,3	2,4	2,6	2,6	2,6
Sundhedsvæsen	1,6	2,2	2,5	2,5	2,0
Sociale institutioner	1,8	2,2	1,9	4,3	3,6
I alt	1,7	2,2	2,6	2,7	2,2

Kilde: Danmarks Statistik.

For regionalt ansatte var lønstigningen i 3. kvartal 2017 på 2,2 pct., hvilket fulgte referenceforløbet.

I *Sundhedsvæsenet*, der er drivende for den samlede lønudvikling i regionerne, faldt lønstigningstakten til 2,0 pct.

Statsansatte, årlig stigning i pct.

	2016 K3	2016 K4	2017 K1	2017 K2	2017 K3
Forskning og udvikling	1,1	1,2	2,6	3,0	2,9
Statslig administration	2,1	1,8	1,1	1,8	1,7
Kultur og fritid	0,8	0,9	1,9	0,4	0,6
Undervisning	1,4	1,4	1,4	1,8	1,9
I alt	1,4	1,3	1,1	1,7	1,7

Anm.: Som følge af revision af sektoropdelingen er *transportvirksomhed* udgået.

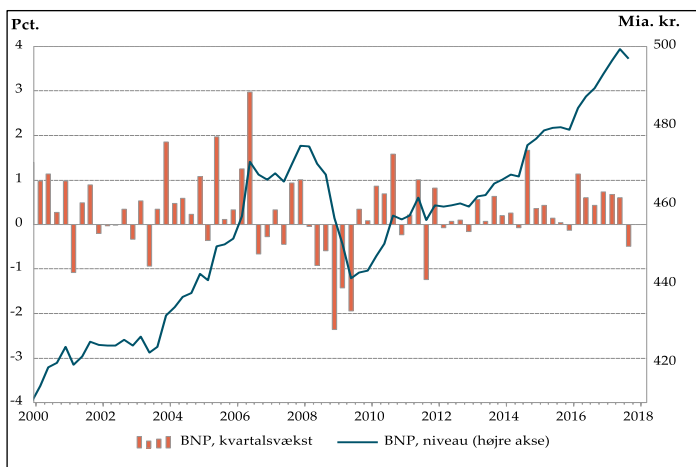
Kilde: Danmarks Statistik.

I staten var den årlige lønstigningstakt uændret fra 2. til 3. kvartal 2017 på 1,7 pct., hvilket er lige over referenceforløbet på 1,6 pct.

Lønstigningstakten i 3. kvartal 2017 faldt for *Statslig administration* til 1,7 pct.

Nationalregnskabet

Bruttonationalprodukt

Kilde: Thomson Reuters og Danmarks Statistik.

Solid vækst i dansk økonomi

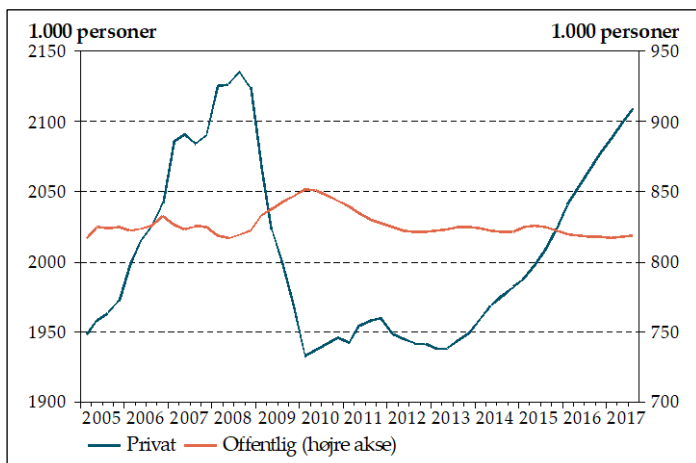
BNP faldt med 0,5 pct. i 3. kvartal 2017 i forhold til 2. kvartal. Væksten blev især trukket ned af fald i privatforbruget på 0,7 pct. Det dækker især over et kraftigt fald i anskaffelse af køretøjer som følge af tilbageholdenhed i forbindelse med forhandlinger af registreringsafgiften. Da bilsalget siden er steget igen, vurderes faldet i privatforbruget at være midlertidigt.

Det offentlige forbrug faldt med 0,1 pct. i 3. kvartal, mens investeringerne steg med 1,6 pct.

Både eksporten og importen faldt med 0,5 pct.

Faldet i BNP kommer efter solid vækst i de foregående kvartaler, og BNP er således steget med 2,2 pct. i 1.-3. kvartal 2017 i forhold til samme periode 2016.

Beskæftigelsen

Anm: Tallene er inkl. orlov.

Kilde: Danmarks Statistik.

Fortsat stigende beskæftigelse

Beskæftigelsen steg med godt 11.000 personer i 3. kvartal 2017 og er nu steget med 167.000 personer siden 1. kvartal 2013.

Den private beskæftigelse steg med 10.000 personer i 3. kvartal 2017 og er steget med 171.000 siden starten af 2013.

Beskæftigelsen i den offentlige sektor steg med 975 personer i 3. kvartal. Beskæftigelsen i den offentlige sektor er steget lidt det seneste år, men er faldet med ca. 33.000 siden starten af 2010.

Kvartalsvis BNP-vækst, udlandet

Kilde: Thomson Reuters og nationale statistikbureauer.

Stadig pæn vækst i udlandet trods udsving

I eurolandene steg BNP samlet set med 0,7 pct. i 3. kvartal 2017 i forhold til 2. kvartal 2017. Tyskland og Sverige havde i 3. kvartal 2017 begge en vækst på 0,8 pct.

For USA og Storbritannien er der kommet tal for 4. kvartal, hvor væksten var henholdsvis 0,6 og 0,5 pct.

I USA steg BNP i 3. kvartal med 0,8 pct. i forhold til 2. kvartal, mens Storbritannien i samme periode havde en vækst på 0,4 pct.